

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok 4 koruny — hal.
 Na pol roka 2 " — "
 Na štvrt roka 1 " — "
 Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 p. p. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 77. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín,
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Obrovské ľudové shromaždenie v Chynoranoch.

Ohrožovanie desaťtisíc ľudákov proti nezákonnostiam mungov.

V nedeľu, 15. júna, v Chynoranoch vydržiavané obrovské ľudové shromaždenie zcela ináč vyzeralo, ako iné ľudové shromaždenia. Bolo to rozhodné osvedčenie toho, že kresťanský ľud sedem volebných okresov Hornouhorska rozhodne zatracuje Tiszové nezákonnosti a silou mocou stavá sa proti mungovskej vláde. Shromaždenie toto ale neodškriepiteľným dôkazom je aj toho, že všetky stránky opozície sklopevne spolu držia a s kresťanskou ľudovou stranou neunavene bojujú za slobodu krajiny a za práva utlačeného a ukrivdeného ľudu. Kto o tom pochybuje, nech pováži, že prví vodcovia spojených neodvisliakov gróf Albert Apponyi a gróf Michal Károlyi, ako hlavní rečníci vystúpili v ľudáckom shromaždení v Chynoranoch. O uplynutí tohoto shromaždenia podávame nasledujúcu stručnú zprávu:

Cesta do Chynorán.

V nedeľu ráno na západnom nádraží hlavného mesta shromaždili sa cestujúci do Chynorán, totižto: gróf Albert Apponyi, gróf Michal Károlyi, gróf Aladár Zichy, Zigmund Eitner, dr. Alexander Ernszt, Béla Turi, dr. Henrik Gonda, Albert Nemestóti Szabó, Štefan Sipos, Adam Persian a viacerí, Spoločnosť zaujala celý Pullmann vozeň, ktorý pripojený bol ku viedenskému rýchliku.

Cestujúcich početné obecnstvo veľmi odu-

ševnene privítalo na nádraží v Nových Zámkoch, kde pripojili sa ku nim krajinskí vyslanci dr. Ján Zelenyák a Ernest Csermák. Celou čiarou ostatne vedel ľud, kto cestuje s tým vlakom, preto aj na každej stanici z húfov shromaždeného ľudu bolo slyšať hlučné výkriky:

- Nech žije Zichy!
- Nech žije Apponyi!
- Nech žije Károlyi!
- Nech žije ľudová strana!
- Nech žije opozícia!

Prvé úradné pozdravenie bolo na stanici v Nitre, kam vlak dorazil cez poludnie a kde stálo do poldruha tisíce ľudu na čele s *nitrianskou kapitulou*. Tu ku cestujúcim pripojil sa krajinský vyslanec Ján Bartos a v mene nitrianskej opozície privítal ich bývalý krajinský vyslanec Julius Jánoky Madocsányi a v mene organizovaného robotníctva nitriansky pravotár dr. Magyari.

Na privítania odpovedali gróf Apponyi a gróf Aladár Zichy. K ľudu, ktorý vo veľkom počte zaplnil celé nádražie, v krátkosti prehovoril aj gróf Károlyi. Z nitrianskej mestskej a stoličnej intelligencie ako aj z duchovenstva početní pripojili sa ku cestujúcim, z nitrianskej kapitule ale ku shromaždeniu odprevadili ich: praepošt-kanonik Demeter Gyurcsánszky, opát-kanonik Štefan Kutvasser, Kanonici dr. Ludvik Franciscy a dr. Valent Puchovszky.

Vodcovia opozície imponantne prijatí boli na stanici vo Veľkých Topolčanoch, kde na čele početného ľudu peknou rečou privítal ich mestský farár dr. Ján Bundala. Na privítanie oduševňujúcimi slovami odpovedali gróf Apponyi a gróf Aladár Zichy. Manželka mestského staviteľa Jána

Pokorného, grófa Apponyiho prekvapila utešenou kytkou kvetín. Ku vlaku pripojilo sa mnoho ľudu a za hlučných ovácií prepočetného obecnstva vodcovia opozície cestovali ďalej.

V Chynoranoch.

Všetky ulice a priestory v Chynoranoch už od úsvitu preplnené boly vozmi, na ktorých prepočetní ľudáci dorazili z krajov, kde neni železničnej premávky. Označujúca vec je, že k tomuto shromaždeniu dostavil sa ľud z dialky i na 40—50 kilometrov. Tak na príklad na 24 vozoch dovezli sa sem neohrození voličia z Malých Topolčian na 54 kilometrov vzdialených. Zarovnak aj vlaky, dochádzajúce z horných strán, len tak sypaly oduševnených ľudákov, ktorí Chynorany zaplnili do posledného miesta.

Vlak s vodcami opozície popoludní o trištvrte na druhú dorazil do Chynorán. Na stanici a okolo nej stálo dobre vyše päťtisíc ľudu. Vzdor tohoto obrovského počtu obecnstva panoval všade najlepší poriadok, ktorý udržiavali hasičia a páskami ozdobení riaditelia. Ľud bol vo sviatočnom rúchu, z množstva chlapov ale veľmi príjemne vynikaly modrými stuškami prepletené, ako sňah biele party.

Pred stanicou stály hudobné bandy zo štyroch dedín. Od stanice ale až po priestor pred kostolom stál ľud v hustých radoch a hlučnými ováciami vítal prichádzajúci vlak, z ktorého prvý vystúpil gróf Albert Apponyi. Na malom, kordonom obtiahnutom priestore pred stanicou, vodcov opozície, jednoduchými slovami privítal hlboko dojatý vyslanec okresu Georg Szmrecsányi a predstavil im všestranne cteného občana chynoranského, Jána *Terlandaiho*, ktorý vodcov opozície pozdravil v mene obce. Na toto pozdravenie odpovedali Apponyi a Zichy. Za tým nasledoval mile prekvapujúci objav. Z radov obecnstva vystúpila čarokrásna deveska, dcérka správca banky Jozefa Perényiho, na ramene s veľkou kytkou kvetín a pokloniac sa pred Apponyim, vodcov opozície privítala, nie za takej príležitosti obyčajnými slovami, lež smele a bez rozpakov povedala opravde politickú reč, ktorou opozíciu povzbudzovala k vytrvalosti v ďalších bojoch za práva ľudu.

Hostia potom sadli do kočov a za oduševnených výkrikov, po oboch stranách stojaceho ľudu, tiahli ku priestoru pred kostolom, kde

postavená bola veľkolepá triumfálna brána. Tu vodcov opozície privítal správca banky Jozef *Perényi* a hlavný učiteľ Ján *Lahvicska*, 60 členami miešaného spevokola zriedkavou precíznosťou predniesol vítajúcu pieseň. Hostia potom išli do fary, kde pri bráne privítal ich neunavené účinný dekan-farár Ignác *Wohland*, ktorý záležal si dal nielen na tom, aby ľudové shromaždenie v poriadku prevedené bolo, lež zvláštnou obozretnosťou všetko možné vynaložil, aby vodcovia opozície a všetcia povolání, príjemne sa cítili pri jeho pohostinnom stole. Cieľ jeho aj úplne dosiahol. Bolo to vidieť z vynesných zdravic, ktoré povedali Apponyi, Zichy, Károlyi, Szmrecsányi, kanonik dr. Ludvik Franciscy a veľkobielický dekan-farár Štefan Paska.

Popoludní o 3 hodinách vo veľkom počte dorazili neohrození ľudáci z Prievidze a s nimi ich krajinský vyslanec Koloman Brestyenzsky. Za tým prišli horliví ľudáci z Bánoviec a z okolitých dedín. Ľudácki voličia žabokrekského okresu, rozumie sa, boli tam do posledného chlapa. V značnom počte prišli voličia z Trnavy a z Nových Zámkov. Jedným slovom: v tomto shromaždení zastúpené boly nasledujúce volebné okresy: novozámsky, nitriansky, veľkopolčiansky, žabokrekský, banovský, prievidzský a zlatomoravský.

Ľudové shromaždenie.

Na priestore pred kostolom postavené bolo veľkolepe ozdobené rečníšte a okolo neho na zvýšenom mieste sedeli poprední hostia, ktorých mená, dľa možnosti, udáme v nasledujúcom čísle. Ľudové shromaždenie za prítomnosti dobre vyše desiatich ľudu, presne o štvrtjej hodine najprv maďarskou a potom slovenskou rečou zahájil predseda okresnej ľudovej strany, veľkobielický dekan-farár Štefan Paska. Za tým ako prvý rečník vystúpil

Gróf Albert Apponyi.

— Včerajšieho dňa v hlavnom meste stala sa veľkej významnosti udalosť. Prevedené bolo troch neodvislých stránok sdruženie v jednu spojenú stranu neodvisliakov a dnes, v prvý deň po tomto sdružení, s mojím priateľom grófom Michalom Károlyim, akožto spravujúcim predsedom tohoto nového sdruženia, stojím pred vami, aby som v tomto shromaždení kresťanskej ľudovej strany výrazu dal tomu osvedčeniu, že

toto nič nemení na tom pevnom spojení, v ktorom stojíme s inými politikmi a stránkami opozičného stanoviska. Spolu ostaneme a spolu budeme bojovať, kým vybojujeme všetky, prítomne utlačené slobody krajiny, kým vybojujeme slobodné volebné právo na demokratickom základe (Hlučné éljen.), kým celý verejný život neočistíme z hroznej nemravnosti, pod ktorou prítomne nevy-slovne trpia všetky vrstvy obyvateľstva krajiny.

— O čom sme posiaľ len tušili, čo sa posiaľ len povrávalo, to pred celým svetom na svetlo vyšlo v jednej pravote, v ktorej výrokom trestného súdu dokázané a potvrdené bolo, že tie štyri a pol milióna korún, ktoré mali vtiecť do štátnej pokladnice, obrátili ku iným cieľom. Z týchto štyroch a pol milióna korún ale — o ktorých vieme a koľko môže byť takých, o ktorých nevieme — bolo by sa mohlo postaviť 400—500 ľudových škôl a z tých miliónov, o ktorých nevieme, boli by sme mohli založiť viacej nemocníc a dobročinných ústavov.

— Keď ale všetko toto vyšlo na svetlo, prišiel nový ministerpredseda a vyhlásil, že vo všetkom osvojuje si činy jeho predchodcu, hlavný majster nezákonnosti a násilníctva osvojuje si činy hlavného majstra korrupcie. Včul ale už tak ďaleko sme prišli, že cieľom obránenia osoby a auktority kráľa predostreli zákonnú predlohu.

— Ja som ale tej mienky, že je toto len zaslepovanie očí, opovrzenia hodná politická hračka. Týmto činom tí páni vo Viedni len to chcú dokázať, že sú nevyhnutne potrební, pri tom však zabúdajú, že ich nebezpečnou politikou tak ďaleko dovedli krajinu, že už zvláštnym zákonom brániť musia hodnosť a auktoritu kráľa.

Gróf Albert Apponyi za tým po slovensky račnil k ľudu a obecenstvo s dlhavými hlučnými ováciami dalo výrazu svojej oduševnenosti. Za tým na rečníšte vystúpil

Gróf Aladár Zichy.

— Dnešné ľudové shromaždenie — takto začal svoju reč — preto je veľkej významnosti, bo po včerajšom sdružení neodvislých stránok gróf Albert Apponyi a gróf Michal Károlyi *i tu chcú demonštrovať, že v pevnom, úzkom spojení s kresťanskou ľudovou stranou i ďalej spolu chcú bojovať, ako posiaľ.*

— Veci, aké udaly sa v hlavnom meste,

najlepšie tak myslím vysvetliť, keď poviem, že *čo sa robí v Budapešti, není nič iného, ako voľba krajinského vyslanca v Nitriansku.* Z tohoto vy, ako voličia nitrianskej stolice, všetkému porozumiete. Krajinský dom vyzerá teraz, ako voľbište v nitrianskej stolici, kde garazdujú žandári, vojaci, strážci snemovne a na rozkaz predsedu rúcajú, nohami šliapu zákony, práva, ba i dobrý vkus. (Hlučné éljen!) A keby v srdci mojom neožívala tá nádej, že po toľkých trpkostiach, potupách a žiaľoch, aké v posledných časoch stihly krajinu, nasledovať musia, právny, mravný poriadok a panovanie zákonov, už dávno bol by som sa odvrátil od každej politiky. Ponevác ale mám tú pevnú nádej, že onedlho prežijeme terajšiu tatársku hrúzovládu a že miesto korrupcie zaujmú zákonné pomery a statočnosť, preto len o to prosím shromaždených tu ctených spoluobčanov, aby vždy nežklatne a pevne vydržali pod našou kresťanskou zástavou!

Po tomto zaklúčení reči za dlhý čas nebolo inšieho slyšať, ako hlučné demonstrácie, ktorými tisíce ľudu oslavovali Zichyho, vodcu a predsedu kresťanskej ľudovej strany.

(Dokončenie nasleduje.)

Zúrivec Tisza.

Napísal: Karol Huszár, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu sárvárskeho.

Nuž teda taký koniec vzala tá veľká pravota! Keď Ladislav Lukács s jeho ministerpredsedníctvom utopil sa v hnojnici panamy a keď následkom výroku trestného súdu, v mene kráľa vyhláseného, tak vyletel z ministerského kresla, že sa ani zeme nedotknul — *vypomstvil sa na celej krajine.* Pri jeho výsluchu vo Viedni Ladislav Lukács tú radu dal kráľovi, aby za ministrapredsedu vymenoval Štefana Tiszu, tohoto politického čiernokňazníka, ktorý behom troch rokov vynálezcom je všetkých atentátov proti záujmom krajiny a zúrivým otrokom viedeňskej politiky. Lukács, Tisza a starý briešnik barón Fejérváry, tak šikovne figlovali, že okrem ich nikto sa nemohol dostať ku kráľovi. Zlopovestní títo politici teda len vo svojom vlastnom záujme kapacitovali jeho veličenstvo. Na zlomyseľné strannické ich prednášanie staručký kráľ uveril im všetko a krušným následkom toho bolo, že

Mery del Val, štátny tajomník sv. otca pápeža.

po panamistovi Lukácsovi **za ministrapredsedu vymenovaný je Štefan Tisza.** *Po vláde špinavých rúk teda nasleduje vláda päste.*

Zpomedzi dvadsať millionov krajinského obyvateľstva, bolo by sa našlo tisíc a tisíc k tomu súcich mužov, z ktorých bárskeho mohli vymenovať za ministrapredsedu, len jedného nemali vymenovať, totiž Štefana Tiszu. Z Viedne ale predsa tohoto poslali nám na krky, ako by schválne rušif chceli ten prajný pomer, aký panovať má medzi kráľom a krajinou uhorskou, preto aj proti myšlienke kráľovstva, ako aj najsvätejším záujmom krajiny hnusne sa prehresili všetci, ktorí naviedli kráľa, *aby na krajinu pustil zúrivca Tiszu a jeho bandu.*

Bolo by to skutočne len v záujme tak jeho veličenstva kráľa, ako aj ľudu, aby v krajinskom sneme konečne nastaly pokojné pomery a po dlhých krutých bojoch, aby už raz začali prevádzať pre krajinu blahonosnú prácu a v prvom rade aby pre malých ľudí vynášali osožné zákony. Miesto toho ale Tisza zcela vykorenif zamýšľa opozíciu. Chce, aby onemela celá krajina. Utlačif idú všetky verejné slobody. Zničif chcú všetky noviny opozície. Stroja sa zahlušif každý pohyb ľudu cieľom rozšírenia volebného práva. Z krajinského domu vyhnať chcú všetkých vyslancov, ktorí neni sú náklonní tak tancovať, ako im Tisza hvízda. Dľa Tiszových plánov nadvláda mungov zabezpečená má byť pre celú večnosť. K dosiahnutiu tohoto v prostried-

koch a v zbrani nebude preberačný zúriviec Štefan Tisza

Pospolitéy ľud celej krajiny nemá väčšieho nepriateľa, ako mu je šialenec Tisza. On len preto zúri a prevádza jeho hrúzovladu, aby v politickom živote krajiny nemohol sa uplatniť ľud.

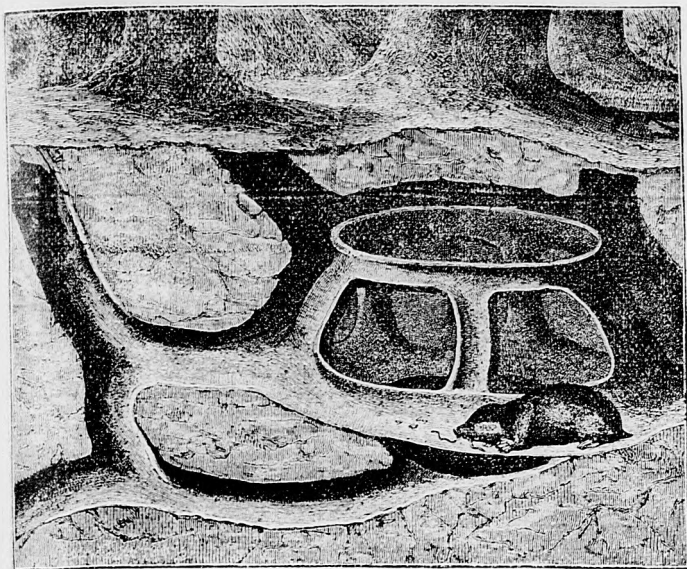
Tiszov politický tábor tvoria gšeftujúci vyslanci, bankárski politici, panamisti a vidiecki opilí darmožráči. Tiszová politika zakladá sa na slabosti a hnusných hriechoch ľudu. Tisza nechce dovolif, aby oprávnené slobody, životného blahobytu dosiahol ľud. On potrebuje len takých voličov, ktorých môže strašif a za peniaze kúpiť a takých vyslancov, ktorí do nekonečna zvyšujú dane a hlasujú tak, ako im on káže.

A tohoto človeka poslali k nám za ministrapredsedu, aby udusil poslednú iskru sebaapovedomia a samostatnosti ľudu.

To sa mu však nepodarí. Proti tomu na nohy postaví sa ľud. Ostatne neni to aj zle, že Tiszu práve včul vymenovali za ministrapredsedu. Tisza akoiste buchne a s jeho pádom možno pochovať celý systém mungovský. Ľud všestranne zatína pästami, keď len čuje meno Tiszové. Keď však ľud nielen kľiať bude na Tiszovú vládu, lež rozhodne postaví sa k oppo-

Viktoria Lujza, dcéra nemeckého cisára, nedávno vydala sa za knieža kumberlandské.

Bydlo krtov.

zícii, vtedy čoskoro zanikne Tiszová hrúzovláda a s ňou pochovaná bude celá liberálna politika.

Preto aj pospolitý ľud celej krajiny vyzývame do boja proti Tiszovej hrúzovláde.

Voliča kresťanskej ľudovej strany z tej príčiny ako skalopevné múry nech vzdorujú všetkým podvodom, lákaniam alebo vyhrážkam mungovských panamistov.

Ukážme celej krajine, že nemravnú mungovskú hrúzovládu zničí, vykorení volebné obečstvo tej kresťanskej ľudovej strany, na jejž politickej bojovnej zástave skveje sa heslo: *v celom verejnom živote uplatnenie kresťanskej mravnosti.*

Nech teda zahyne Tiszová hrúzovláda!

Nech žije za práva ľudu bojujúca kresťanská ľudová strana!

Náš najväčší nepriateľ.

Korhel zkaží si telo. Liehové nápoje predovšetkým pálenka, rum, kazia, otravujú krv, zhubia žalúdok, zvlášte keď ich často a nemierne užívame. To úžasné svedectvo o alkohole, o pálenke na jednom shromaždení vydalo 3000 lekárov z Uhorska, z Poľska, z Nemecka, z Francúzska, z Anglicka a z Ameriky. Opilec už ani jesť nemôže, chcel by vždy len piť, pretože však telo nedostane potrebného pokrmu, potrebnej živinovej látky, pomaly zakrpatí, schne, oslabne. Následkom každodennej liehovej horúčky zkažia sa i nervy. Zdravie teda hynie. Pozrime len,

ako vyzerá taký korhel: oči má smutné, tvár spuchnutú, spálenú, hned bládú ako mrtvola, hned červenú ako oheň, údy sa mu trasú, chodenie je neisté, sily ho zanechaly. Keď pracuje jedon deň, strávi v posteli tri dni, aby si oddýchol. Zjavia sa mu aj všelijaké choroby, akoby poslovia smrti. Kolko ráz stáva sa, že opilec celé noci strávi v priekopách pri ceste na chladnej, mokrej zemi; neraz spadne a urazí sa a tak znivočí si i to najlepšie zdravie. Konečne príde smrť, však ju sám volá. Príde smrť v najkrajšom mládeneckom či mužskom veku. Korhelstvo, pálenka zabila jeho telo a do hrobu sprevádza ho haňa.

Lakáčsky gazda Peter Jamkó od radosti nad dobrým jarmokom, primoc vypil tej čertovice a keď sa vrátil domov, lahnul si, aby si trochu odpočinul. Na druhý deň cestári našli ho mrtvého pri ceste. Usmrtil ho alkohol.

Vo Varšave istý fabričný úradník od radosti, že vyhral dedičné právo, pohostil svojich priateľov. Dal doniesť žitnú pálenku a na druhý deň ráno

Boj s orlom.

všetkých našli mrtvých. Zabila ich pálenka, v ktorej nachádzal sa methylalkohol.

Robotník Jozef Masarik so sveau trojročnou dceruškou Agnesou cestoval do Nových Zámkov. Dieťa ešte na ceste ostalo zle, v Nových Zámkoch ale zomrelo. Pri pitvaní ustálili lekári, že malá Agnesa zomrela následkom otrávenia alkoholom. V jej žalúdku našli tri deci pálenky.

V obci Szárazajta Dávid Péterfi pil v krčme do rána. Keď šiel domov, vyvrátil sa na ulici a bolo po ňom. Zabil ho alkohol.

Na jednej budapeštianskej ulici celkom spitú našli 48-ročnú žobráčku Teréziu Bátor, odvieďli ju na políciu a tam ju porazilo na srdce.

Györtelekský prísazný Ambruš Labancz pri stole ostal náhle zle a zomrel. Lekárske vyšetovanie ustálilo, že smrť zapríčinila mu pálenka.

Robotník Jozef Losonczy od niekoľko dní pil moc rumu. Jedného dňa spadnul z nôh a bol mrtvý.

Gazdovský sluha Ignác Botos v obci Papas náhle zomrel následkom otrávenia sa alkoholom. Vyšetovanie uštálilo, že Botos v ostatný čas pil špiritus.

Na jodnej segedínskej tani Ondrej Farkas šiel na hostinu k svojim známym, Jurovi a Ludvikovi Horváthovi, ktorí ho tak dlho napájali s pálenkou, kým zo stolca nespadol mrtvý Segedínsky kráľ. súd tých dvoch pohostinských bratov pre vraždu z nepozornosti zpáchanú, odsúdil na tri mesiace do áreštu.

Vo Viedni 15 ročná Anna Brunner a 17 ročný Ján Hummer zomreli následkom otrávenia sa alkoholom.

Mladý robotník Franc Weis z Hertneku (šarišská st.) so svojim kamarátom vkročil do krčmy a dali si naliať pol litra rumu. Od rumu sa tak opili, že neboli vstave domov ísť a zaspali v krčme. Ráno jedného z nich podarilo sa zobudíť, ale Weis bol mrtvý. Krčmára-žida oznámili u kráľ. fiškalátu.

52 ročný diplomovaný notár Zigmund Andaházy, potomok jednej starej zemanskej rodiny, opitý túlal sa po Szombathelyi, keď sa zrazu vyvrátil a ostal ležať na ulici. Lekár konštatoval smrť následkom alkoholu.

Michal Füstös, bohatý statkár v obci Regöc, opitý prišiel domov. Vstúpiac do izby, preváli ešte nezažatú lampu, petrolej vylial sa na po-

stel a premočil periny. Keď si lahnul, zapálil si na cigaru, od ktorej sa chytily periny a Füstös spálil sa na uhol.

F. K.

Najmenšia Lukácsová panama.

Mnoho by sme zameškali s tým, keby sme zamlčali najmenšiu Lukácsovú panamu, ktorá mu len asi 50 tisíc dohnala do vaku. Lež panamička tá takou rafineriou bola prevedená, že Lukács zahaňbil ňou aj najprešibanejšieho huncúta. Z druhej stránky však panamička tá charakterizuje Lukácsovú bažnosť po peniazoch. On, ktorý v millionach sa prerýva; on, ktorý neznal by nám napochytre povedať, koľko jeho ročný dôchodok obnáša, ulakomil sa na obnos, o ktorý len zbojníckym figlom oškodil aerár.

Obznámme sa však s touto panamičkou. Lukácsovou.

Mal tento chýrny vlastenec v Zaladne dva domy. My tu len o jednom budeme písať, veď ten dom je predmetom Lukácsovej panamy. Dom ten od rokov stál prázdny. Nebol na nič. Lukács nebýval v ňom, bo taký pán, ako je Lukács, nemá čo hľadať v takom biednom mestečku, ako je v Sedmohradsku Zaladna. Je to baňské mestečko, v ňomž aerár je pánom. Jednotlivci takmer s ničím nevládnu, iba aerár je gruntovným majiteľom. Keď aerár potrebuje dajaké stavisko, kúpi ho. Iný smrteľník v Zaladnej nekupuje domy a grunty. A tak nenie divu, že Lukácsov kaštieľ nedonášal ani haliera osohu. Aby však nerozchýrilo sa o Lukácsovom dome, že preto stojí prázdny, ponevác v ňom máta, tak v ňom istá chudobná vdova zdarma dostala hospodu.

Lukács ako financminister, do jehož resortu i bane patrily, mal v Zaladnej sebe podriadených baňských úradských, medzi nimi bánskeho kapitána Cermingera. Lukács dohodnul sa s Cermingerom, že svoj dom predá baňskému kapitanátu. Cerminger aj zadal prosbu k financministrovi Lukácsovi, že v Zaladnej len jeden dom súci je na to, aby sa baňský kapitán v ňom ubytoval a to je dom vašej excellencie. Lenže to by predsa veľmi čudná kúpa bola, keby domový pán: Ladislav Lukács — svoj dom predal financministrovi: Ladislavovi Lukácsovi. Bolo teda treba hľadať strohmanna, ktorý

by ten dom kúpil a predal ho financministrom. Taký štrohmann bol aj hneď po ruke, jeho meno je Mannó Deutsch a je on správcom gyulafehérvárskej šparkassy. Lukács chytro sa dohodnul s Deutschom, veď celá kúpa nebolo iné, ako komédia. Bolo to len zaslepenie verejnej mienky, aby Lukácsa nedolapili pri paname. Deutsch z poverenia gyulafehérvárskej šparkassy Lukácsom dom kúpil za 85.000 korún. Lenže vopred vedel, že Lukácsovský dom v krátkom čase zmení majiteľa, bo pán financminister Lukács pre pána Cermingera kúpi ho za 90.000 korún. A že to vopred bolo vyjednané, vidno z toho, že gyulafehérvárska šparkassa nedala nič robiť na tom dome, ba čo, tam nechala bezplatne bývať vdovu Szonthágovú.

Pýtam sa, ktorá šparkassa prevádza takéto obchody? Kúpiť drahý dom, ktorý haliera osohu nedonáša? Lenže šparkassa vedela, že Lukácsovský dom predá za 90.000 korún.

Medzitým baňský kapitán Cerminger jednotajne vypisoval Lukácsovi, že v Zalateľnej len jeden dom je súci pre jeho úrad, bo pri ňom je aj záhrada. Na toľké prosby otvorilo sa veľkodušné srdce Lukácsové a kúpil Lukácsovský dom od gyulafehérvárskej šparkassy, na ktorý financminister Lukács do krajiniského rozpočtu vopred vzal 160.000 korún.

Takýmto figlom previedol Lukács odpredaj a kúpu svojho domu. Lenže to ešte neni všetko. Dom bol na nič, bo poriadnej izby v ňom nebolo. Bolo ho treba prerobiť. Reparácia stála asi 30.000 korún, a v tom drahom dome býva Cerminger, ktorý má 800 korún bytného a jeho sluha, ktorý dostane ročne 200 korún bytného.

Takýto drahý byt musel aerár zariadiť Cermingerovi, len aby Lukács svoj opustený a na nič súci dom dobre mohol predat.

Keď Désyho fiškál Vázsonyi pred súdom odhalil túto Lukácsovu panamičku, prítomní zhrozili sa nad týmto zbojstvom. A je to aj haňba, keď prvý hodnostár Uhorska, tajný radca kráľov, správca a účastinár viacerých peňažných ústavov, ktorému takmer sypú sa tisíce, takýmto podlým spôsobom okradol krajinu. Lukács už aj pre túto zalateľňanskú panamu zaslúžil, aby ho zatkli.

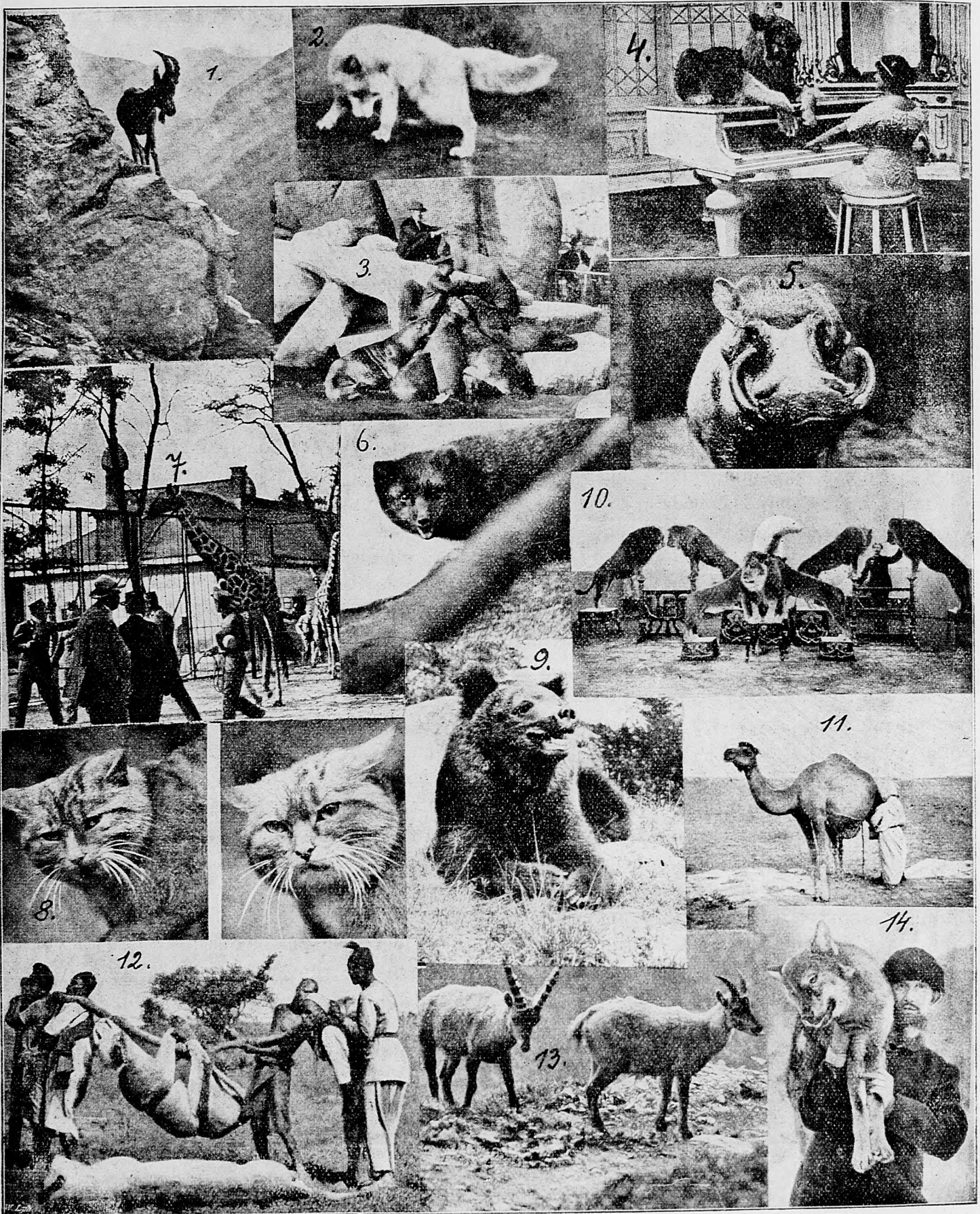
Môžeme si pomysleť, ako šafária mungovei s krajiniským majetkom, keď sa o Lukácsovidokázalo že je najväčší panamista Europy. *Fatranský.*

K povšimnutiu marianským ctiteľom.

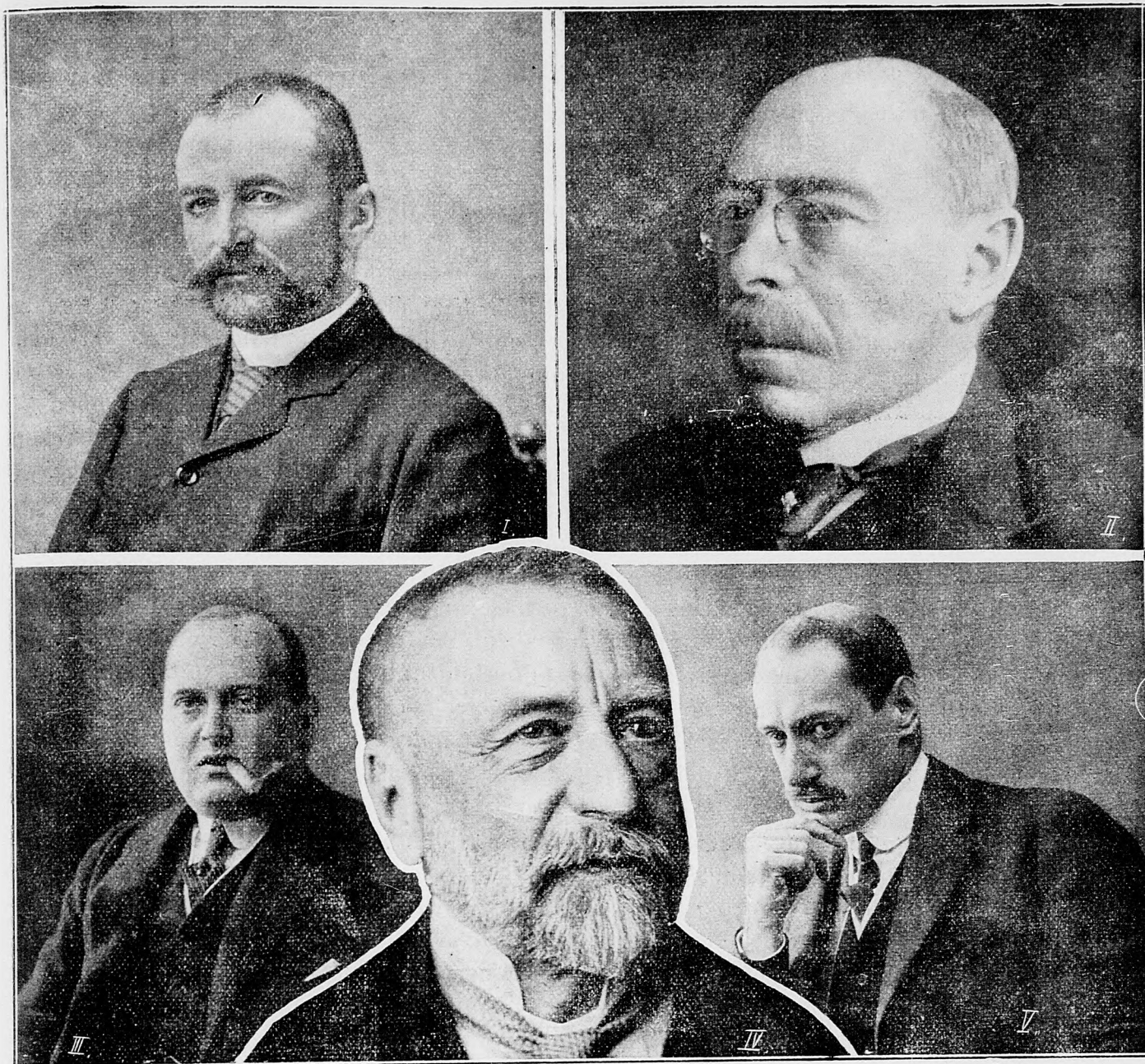
Veriaci katolíci Uhorska zvláštnou úctou chovajú sa ku Matke Božej, znakom toho je, že v celej krajine sotva sa najde chrám Boží, v ktorom by nebol oltár preblahoslavenej Panny Marie. Pri tom ale skoro po všetkých krajoch nachodia sa jednotlivé miesta, ku ktorým radi putujú veriaci katolíci, aby svoju úctu preukázali Matke Božej a o jej prímluvu prosili ju u Otca nebeského. A v našom žitvanskom a hronskom okolí máme také miesto, a síce v Porbe, a to sa menuje «Svätá studnička». Je tu kaplnka k počte Matky Božej, už roku 1843. vystavená, kedy ju posvätil istý ostrihomský kanonik. Ku tejto Matke Božej, takzvanej porbanskej, putuje ľud zo širokých krajov, tekovskej, honfianskej, komárnanskej a nitrianskej stolice, zvlášte na Turíce, Petra a Pavla, 15. augusta, na Narodenie a Meno Matky Božej.

Behom časov ale tá kaplnka pre horlivých ctiteľov marianských, ktorí vo veľkom počte sem putujú, zčiasťky je už malá, zčiasťky ale, nachodí sa v takom smutnom stave, že na každý pád na novo musí byť vybudovaná. Horliví veriaci katolícki chcú si udržať toto miesto a žiadajú, aby tá kaplnka čím skorej bola vybudovaná. Našli sa už aj horliví ctitelia marianski, ktorí milodarov složili asi 600 korún za čo kúpené boly tehla a kameň, ktorý materiál veriaci zčiasťky už dovezli, zčiasťky dovezť sľúbili a to všetko v mene Božom. Veriaci obce Gyékényes dovezli už 30 kubičných metrov skália, marianski ctitelia obcí: Kisbeleg, Szencse, Rendve a Hull dovážať budú tehlu a veriaci obce Ujlóth dovezú piesok. Kým nám trvať budú peniaze, kúpime materiál. Ale potom čo?

Z mnohých strán čuť hlasy: «Vďačne budeme obetovať na porbanskú kaplnku, len najprv chceme vidieť, či sa voľačo robí». Nuž podte sem a uvidíte, že sa «voľačo už robí», lež dla možnosti obetujte aj vaše milodary, chcel by som už vidieť aj vaše skutky, vaše dary, obeť mladých, starých, bohatých a chudobných; dary našich dievčienec, v prvom rade dary horlivých veriacich, ktorí v potu tvári vyrábajú si svoj chlieb vezdajší. Videl som už také dary, videl som už, čo horlivosť pobožného ľudu môže;

1. Skalný kamzík. 2. Biela liška. 3. Tuleň. 4. Zkrotený lev na klavíry slyší muziku. 5. Africká divá sviňa. 6. Modrá liška. 7. Žirafy. 8. Divé mačky. 9. Medveď. 10. Zkrotení lvy a padový medveď. 11. Dojenie tavy. 12. Odvážanie zastreleného leva. 13. Alpské kozy. 14. Zastrelený vlk.

I. Štefan Tisza, nový ministerpredseda. II. Ladislav Lukács. III. Gróf Jozef Károlyi. IV. Julius Justh. V. Gróf Michal Károlyi.

Japonské modly.

videl som to v Levoči. Ale aj tu som to už zkusil, aj tu sa už našiel pobožný, horlivý katolík, ktorý sám 25 korún obetoval, a veru to nebol boháč, — lež — sluha, robotník.

Ufám, že aj vy, ktorí navštívujete porbanskú Pannu Mariu, nechcete byť poslední medzi ctiteľmi marianskými. Obetujte aj vy všetci z toho, čo vám Pán Boh dal, tak ako katolíci v Levoči; vymeňte teraz váš daný sľub a čím skorej donášajte vaše dary: «Kto rýchlo dáva, dvojnásobne dáva». Panne Marii porbanskej vybudujte čo možno najkrajšiu kaplnku, bo veru z terajšej ošarpanej kaplnky, zdá sa mi, že jednotajne slyším ten hlas:

«Smilujte sa nado mnou aspoň vy, priatelia moji!»

Teda smilujte sa nad touto opustenou kaplnkou a môžete byť presvedčení, že aj nad vami smiluje sa tá, o ktorej nikdy slyšať nebolo, že by toho nevyslyšala a nad tým sa nesmilovala, čo sa ku nej pokorne utieka.

Akým spôsobom ale marianskí ctitelia jednej obce sbierať majú také milodary?

Najlepšie je nasledovať pekný príklad horlivých veriacich obce Ujlóth. Tí zpomedi seba vyvolili si 4—6 spoľahlivých mužov, ktorí v obci chodili po domoch a každého, kto čo obetoval i s darovaným obnosom, napísali na hárok papiera. Takto sobjerané milodary potom s poštovou poukážkou na farský úrad poslať treba pod adresou: *Rom. kath. plébánia hivatalnak Barsbesse*. Na túto adresu treba poslať i láskavé milodary jednotlivcov.

Teda hor' sa! Sbierajte milodary! Panne Marii porbanskej vybudujte slušnú kaplnku. Vo sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla putujte na Porbu, presvedčte sa na vlastné oči, že sa už «volačo robí». Jak veľká a skvostná má byť tá kaplnka, to jedine od vás závisí. Tá kaplnka svedčiť bude o vašej úcte, oddanosti a vrelej láske ku preblahoslavenej Panne Marii.

Jestli aj tá kaplnka taká bude, jaká byť má a jako si ju predstavujem, bude ona večným a krásnym pomníkom horlivosti a pobožnosti tých, ktorí dary svoje na ten cieľ obetovali.

Pane Bože daj, aby tak bolo!

Barsbaracska, 6. júna 1913.

Alexander Borsody,
kurátor porbanskej kaplnky.

Predstavenie novej mungovskej vlády.

Nová vláda predstavila sa mungovskému parlamentu vo štvrtok 12. júna. Aby toto predstavenie tým slávnostnejšie vypadlo, Tisza do parlamentu invitoval štyristo žandárov. Takého slávnostného predstavenia novej vlády ešte nikdy nebolo v Uhorsku. Z ukradených peňazí kúpení mungovci vískali od radosti, zvlášte nad tým, že ku tomuto predstaveniu neprišla opozícia. Novú vládu do poradnej siene doviedol ružomberský Angyal. (Predtým sa volal Škriatok.) Keď sa ministri do ich stolcov posadili, Tisza, ako ministerpredseda, začal hneď vyninovať program jeho vlády. A ho aj vyvinul! Dľa jeho obyčaje najsamprv do čierneho blata zvliekol koalíciu. Za tým sa pyšne osvedčil, že vo všetkom stotožňuje sa s jeho predchodcom, že všetko schvaľuje, čo robil Lukács, ktorého predstavil ako mučedníka krajiny. Ponevác pri predstavení novej vlády každý ministerpredseda svojej strane a krajinskému obecnstvu chce sa zavdačiť sľubami, tohoto zvyku držal sa aj Tisza a krajine sľúbil *nové zvýšenie kontingentu rekrútov, soštatnenie stoličných a verejných úradníkov a polepšenie platov notárov*. V jeho programnej reči Tisza nezabudol na opozíciu. Ponevác vraj po celej krajine panuje pokoj a všeobecná spokojnosť, jestli sa mu opozícia nepodrobí, sľúbil jej, že ju na prach rozdrúgna. Mungovci, pravda, tešili sa týmto sľubom a oslavovali Tiszu.

Pri predstavení novej vlády v snemovni veľmožov ale, zle sa vodilo Tiszovi. Tam mu náležite oprali košelu magnáti: gróf Aurel Desseffy, gróf Ján Hadik a Dezider Prónay. Tento posledný porovnal Tiszu s francúzskymi jakubínmi, o ktorých vedel svet, že sú šialenci, krvožížnivci, ako dravci, pritom ale držali sa za ľudí svedomitých. Tisza nezabudne tak ľahko toto predstavenie v snemovni veľmožov.

Pozdravenie kresťanskej ľudovej strany.

Stránky neodvislých a 48-tich v sobotu, 14. júna, vyslovily pevné sdruženie a z tej príležitosti kresťanskú ľudovú stranu poctily nasledujúcim pozdravom:

«Jestvujúce, posiaľ rozdielných smerov stránky neodvislých sdruziac sa v jednu nerozdielnu

stranu osemaštyridsiatych, krajinskej ľudovej strane súdružské pozdravenie zasielajú s tým osvedčením, že na cieľoch, uzavretiach a dôvery plnom spoluúčinkovaní spojených stránok opozície toto sdruženie nerobí žiadnej zmeny, ba k očakávaniu je, dodá im tým väčšej sily. Franc *Kossúth*, Julius *Justh*, gróf Michal *Károlyi*, gróf Albert *Apponyi*».

Odpoveď kresťanskej ľudovej strany.

Na pozdravenie sdružených strán neodvislých, kresťanská ľudová strana odpovedala nasledovne :

Keď sdruženie ctených strán neodvislých v známosť bereme a za poslané nám pozdravenie srdečne ďakujeme, ponáhľame sa spolu výrazu dať tomu osvedčeniu, že kresťanská ľudová strana sdruženie neodvislých a osemaštyridsiatych stránok, vo všetkých snahách cieľom zpiatky uvedenia a zabezpečenia krajinskej ústavy a právneho poriadku, ako aj očistenia a upevnenia politických mravov, najochotnejšie a najrozhodnejšie bude podporovať.

S vlasteneckým pozdravom

gróf *Aladár Zichy*,
predseda strany.

B E S E D N I C A.

Prepadnutý zámok.

Napísal: gróf Gejza Zichy.

Za môjho detinstva jedna podivuhodná udalosť rozčuľovala moju bystrú fantáziu a celé polnoci s otvorenými očami hľadel som do povetria, do ničoho, kde sa mi zdalo, že vidím všetky tie hrúzy, ktoré som vedel z rozprávok môjho ujca grófa Alexandra Szirmayho.

Romantická historka znie o zámku Torissza v stolici šarišskej, ktorý za viac storočí prislúchal grofom Szirmayovcom. Moja stará matka Johanna Szirmay a jej starší brat Alexander Szirmay narodili sa a vychovaní boli v zámku Torissza. Od tohoto posledného počul som hodnovernú históriu zámku.

Na vrchu jedného vysokého kopca stála jedna veľká vodovými jarkami obtočená budova so svojím kostolom s dvoma vežami. Na poschodí v jednom rade stály ozdobné siene, v ktorých Szirmayovská rodina, majúca umeleckého ducha, zariadila umelecké museum zo vzácných umeleckých pokladov: maľby talianskych majstrov, náradie umeleckej tvorby, malachitové stolíky a konzoly ozdobovali siene. Ešte aj dnes sa mi tak zdá, že vidím vzácne rezby jedálne, utešenú hodvábnu spalňu svojej prababky, tak ako mi to opísal môj ujec.

Rodinný archív ochraňovali na prízemí. Listiny, počnúc až od XII. storočia, zastupovali tam nevypočítateľnú cenu na poli vedy. Zpomedzi kostolných pokladov spomenutia zasluhuje jedna drahými kameňami vykladaná monštrancia, ktorá bola taká ťažká v zlato a striebre, že ju traja ľudia ledva vládali zdvihnúť.

Zámok Torissza bol opravdovým domovom múz, členovia rodiny Szirmayovskej boli zväčša milovníci hudby. Tomáš Szirmay mal úplný hudobný sbor v Torisszi, moja stará matka — ktorá bola žiačkou Hummela — písala sonáty a kantaty v bezvadnom hudobnom štýle. S úprimným obdivovaním prehŕňam sa aj dnes v jej ožltnutých notových sošitoch.

S opravdovou vzkrúsenosťou počúval som rozprávky svojho ujca, z ktorých nechybovaly ani zábavné podrobnosti. Medzi iným rozpovedal mi, že sa moja prababička nesmierne bála búrky a hrmenia. Keď sa blížila búrka, naskutku sa schovala do postele, prikrývadlo zatiahla si až po uši a dala sa čítať litánie, posledné slová ktorých museli opakovať aj služobníci.

Moja stará matka, ktorá vtedy bola ešte peknou mladou devou, dobre sa zabávala za týchto búrlivých hodín; soľva sa vedela zdržať smiechu, keď moja prababička za každým blysknutím zvolala: «Pukni sa!» Prirodzene veľmi komicky to znelo, keď z litánií čítali toto: «Svätý Bonifác, oroduj za nás!» a moja prababička povedala na to: «Pukni sa!»

Dňa 25. augusta roku 1813. zámok Torissza zmizol spolu so svojimi pokladmi; strašné udalosti jednej jedinej noci smietly ho s povrchu zeme, nezostalo z neho nič iné, len tradícia. Toto tak znie, jako nejaká rozprávka a aj sám s pochybnosťou obraciam medzi rukami ožltnutý kus listu, ktorý zámocký gazdovský úradník Štefan Strážik písal pánovi zámku, podávajúc mu zprávu o tom, že zámok cez jednu noc pohltla zem.

«Oči mi zalievajú slzy, ruky sa mi trasú, milostivý Pane môj, keď píšem tieto riadky.

Všemohúcemu zaľúbilo sa záhadné a hrúzyplné udalosti poslať na naše úbohé, hriešne hlavy: zámku Torissza viacej neni! V 24-tú noc mesiaca augusta vo vodnom, zámok obtáčajúcom jarku vyvrelý nepočítané žriedla, ktoré na spôsob vodometov striekaly zo zeme.»

Takto sa začína list a chudák na smrť zľaknutý človek v nesúvislých vetách pokračuje v opisovaní strašných udalostí spomenutej noci, ktoré sa skončili s katastrofou.

O polnoci odrazu sa len ozvaly zvony kostola, vydávajúc tupé hlasy jeden za druhým. Každý myslel na požiar a keď obyvatelia dediny bežali ku zámku, videli so strachom, že sa dve veže kostola knisajú vo výške na spôsob kývadla hodín. Povetrim otriasol hrúzyplný podzemný hrmot, dvere krypty sa otvorily a z útrobov zeme vydral sa prúd vody. Truhly mojich predkov jedna za druhou vyplávaly zo svojho pokojného príbytku a všetci živí obyvatelia zámku, na čele s hudobným, 38 členov počítajúcim sborom, pospiechali zachrániť sa z prepádajúceho sa zámku. Farár utekal do kostola

a sviatosť oltáru s nasadením svojho života, vo vode siahajúcej mu až po prsia, vyniesol odtiaľ.

Medzi tým sa zámok vždy viac prepadával do zeme a keď na kopec padly prvé líče vychádzajúceho slnca, vtedy už len dva kríže veže kostola vyčnievaly na pol siahly zo zeme; ráno o 7. hodine aj tie zmyzly a miesto zámku prikrýval ligotajúci sa žltý piesok. V bezprostrednej blízkosti zámockého jarku stála jedna malá kaplnka, táto kaplnka je ešte aj dnes tam, taktiež trochu ďalej postavený majer a maštale zostaly tiež nedotknuté, ale zámok zmizol so všetkými svojimi umeleckými pokladmi, s kostolom, s vežou pohltila ho zem.

Truhly a mrtvoly posbierali a pochovali ich; mrtvolu jednej mojej pramatky gróffy Strasoldo-Sztáray nenašli nikde, marne ju hľadali na celom okolí; konečne si pomysleli, že ju prepádajúci zámok pochoval pod seba.

O dva týždne po opísaných udalostiach opát z Kiszebenu a gazdovský úradník zo Szentmihályu stretli sa na dücsöjskej ceste. Obidvaja pospiechali do Dücsöva a ponevác boli známi, gazdovský úradník oslovil opáta:

— Kam idete, vaša velebnosť?

— Ja idem do Dücsöva, — odpovedal opát, — a vy?

— Aj ja ta idem, — riekol úradník a dvaja páni spolu si sadli na jeden koč, aby sa poshovárili o ciele svojej cesty.

— Sotva sa to opovážim povedať, — začal úradník, — mal som podivné sny za tri noci jedon za druhým: zjavila sa mi vo sne gróffka Strasoldo-Bztáray a prosila ma pre sväté meno Božie, aby som ju dal odviezť z dücsöjského židovského cintorína a aby som ju dal pochovať ku jej pokrevným.

— Per amorem Dei! — zvolal opát, medzičím v strachu chytil úradníka za ruku, — ja som mal ten istý sen za tri noci!

Dvaja páni v najväčšom rozčulení prišli do Dücsöva, kde za krátku chvíľu zvedeli, že povodeň jednu mrtvolu doniesla na bréh a že ju pochovali do židovského cintorína, lebo na nohách mala šedé štrimfle, mysleli si, že je židovka.

Hrob otvorili, moju pramatku odviezli do Szentmihályu a tam ju pochovali v rodinnej krypte.

Zo zámku Torissza nezostalo nič, len kostry pradedov a jedon zvon. Tento zvon — na ktorom v kaštieli zvonievali na obed — našli na dve míle od kaštiela v nánese. Kam sa podel zámok? Či sa prepadol rovno pošmykol na bok? Či leží hlboko, a či len na niekoľko metrov pod površím zeme? Kopec neni veľký, hádam keby sa kopalo, tak by bolo možno zvedef o všetkom.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

CHYRNIK.

Veľkodušný dar. Jeho veličenstvo kráľ ku vystaveniu kostola kolonie Poliakov v Budapešti milostive daroval 500 korún. Staviteľský výbor tohoto kostola úpenlive prosí veľkodušných dobrodincov a priateľov chudobného robotníctva poľského, aby k vysraveniu tohoto kostola láskave prispeli milodarmi, ktoré prijma a uznáva staviteľský výbor Budapešť X., Kelemen-u. číslo 32.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský, skut. vn. taj. radca, dr. Alexander Párvy, kěžmarským chudobným daroval 300 a Kěžmarskému Ženskému Spolku 100 korún. — Spišský kanonik dr. Martin Pirhalla na ciele Spišskeho Dejepisného Spolku obetoval 100 korún. Štefan Hattyár, rarár v Jablonke, na bohostánok do Habovky dal 100 korún. — V Markušovciach do Eucharistického Sväzku Dietok zapísať sa dalo 102 deti.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v sprievode biskupského notára Barnabáša Toszt 7. júna odcestoval do mesta Tokaj, kde na železničnej stanici za prítomnosti početného obecenstva privítal ho hlavný slúžny Edmund Füzesséry. Mesto slávnostne prijalo osvieteného pána biskupa, ku jeho pocte postavilo dve triumfálne brány a večer zariadilo fakľový pochod so serenádou. Na druhý deň osvietený pán biskup posvätil zcela opravený farský kostol, 350 veriacim udelil sviatosť birmovania a viacerých slávnostne prijal do kongregácie marianskej. Miestneho farára Štefana Karniss za jeho zásluhy pri oprave farského kostola vymenoval za radcu biskupskej sv. stolice a obdaroval červeným pásom. Z Tokaja presiel do obce Tarczal, kde veriacim udeľoval sviatosť birmovania a 9. júna vrátil sa domov. Mestský výbor v poslednom zasadnutí za čestného mešťana vyvolil Melchiora Takácsa, praeláta praemonštratských kňazov. Spolok katolíckych gazdiniek 17. júna usporiadal cirkevný koncert v sídelnom chráme biskupskom. Spolok sv. Alžbety gymnázia praemonštratských kňazov s koncom školského roka 23 chudobným žiakom znovu rozdal podpory 430 korún. Ludvik Tellyeszniczky, farár obce Örmész, vymenovaný radca biskupskej sv. stolice, složil prisahu a z tej príležitosti 200 korún daroval na vranovský dom Piusa pre nemocných a zostaralých kňazov. *Szepsí:* Barnabáš Toszt, biskupský notár, a Alois Ottó, farár z Lasztóc, minule vydržovali tu sv. missie, z ktorej príležitosti početní pristúpili ku sv. sviatostiam a obetovali milodary k ozdobe kostola.

Tristoročné gymnásium. Z Ungváru sdeľujú, že tamojšie kráľovské kat. vyššie gymnásium minulý týždeň slávil 300ročné jubileum svojho založenia. Do mesta, ktoré bolo ozdobené zástavami, prišlo asi 200 bývalých žiakov ústavu so svojimi rodinami. Slávnosť započala sa so službami Božími. V rím. kat. kostole szatmársky biskup Boromisza a v grécko-kat. kostole ungvársky biskup Pap slúžili sv. omšu. Sama jubilárna slávnosť

odbývala sa na dvore gymnásia. Slávnostnú reč povedal hlavný direktor stredných škôl dr. Engelbert Mázi, ktorý aj ministra osvety zastupoval na slávnosti. Potom nasledovali reči zastupiteľov bývalých a terajších žiakov ústavu, vrchností, ústavov a korporácií. Na slávnosti daly sa zastúpiť Uhorská vedecká akadémia, stolica, mesto a mnohé spolky a korporácie.

Chýry zo Sáriša. *Prešov:* Z príležitosti minule prevedenej voľby mestského úradníctva, veľké zásluhy znovu zadovážil si praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky. Jeho obratnosti totiž a vplyvu je čo ďakovať, že všetci freimaurerskí kandidáti prepadli a vyvolení boli predošli úradníci. — Gróf Aurel Dessewffy zaviazal sa, že domovní tunajších slepých každoročne udelí 50 korún podpory. Mestský kapitán z naloženia ministerstva vnútra obecnosť vyzval k zachovávaní väčšej verejnej čistoty. Obyvateľstvo mesta veľmi sa zľahuje, že tunajší obchodníci majú zlé miery alebo že tovar zle vážia. V tomto ohľade prisne má zakročiť mestský kapitán. — *Tarcza:* V deň božského srdca Pána Ježiša odbavovaný bol tu veľký odpust, z ktorej príležitosti ku sv. sviatostiam pristúpilo 1000 veriacich. Svätú omšu slúžil Melchior Brühl, praepošt a farár z Héthársu a slávnostnú kázeň držal Štefan Liptak, farár obce Palocsa. — *Hernádtihany:* Okresné učiteľstvo minulého týždňa vydržovalo tu shromaždenie, v ktorom kráľovský škôldozorca Adalbert Takács, tunajšiemu organistovi-učiteľovi za jeho 44 ročné blahonosné účinkovanie slávnostne odovzdal listinu uznania ministerstva výučby a vyznačeného v mene cirkevnej vrchnosti pozdravil biskupský škôldozorca, vicedekan dr. Aladár Kasztell. — *Hernádszentiván:* Organár Rieger nákladom veriacich v tunajšom farskom kostole za 3600 korún postavil nový organ, ktorý 8. júna posvätil Edmund Konez, vicedekan a farár obce Kavocsán. — *Tarczadobó:* Tunajšia brindza s každým dňom šíri sa po cudzozemsku a natoľko je obľúbená, že i v Ríme vo Vatikáne nachodí sa na stole sv. otca pápeža Piusa X. 1 kilo stojí 4 koruny.

Chýry zo Spiša. V Levoči budúceho roku vydržiať sa má kongress po krajine roztratených Spišiakov. Prvý taký kongress pred štyrmi rokmi bol v Novej Vsi. — Levočská kráľ. súdna Stolica v tieto dni súdila nad kézmarskými učňami: 18 ročným Jozefom Vlahu, 17 ročným Jozefom Gorčák a 15 ročným Vilhelmom Zvada. Títo dobrí vtáci zavraždili a vyrabovať chceli

svojho majstra Jána Rumančika, vylámali obchodný oblok kézmarského kupca Adolfa Maybauma a ukradli odtiaľ topánky v cene 260 korún. Gorčák je odsúdený na 6, Vlahu na 3 mesiace do žalára a Zvada na výchovu do polepšovne, Ján Zupka ale za prekrývačstvo odsúdený je na 8 dní do väzenia. — Do Novej Vsi na ostatný jarmok prihnali 1945 kusov rožného statku a 785 koní, z toho predalo sa 506 kusov rožného statku a 80 koní. — Kézmarok minulého roku mal príjmov 409.670 korún a výdavkov 407.322 korún, z lesného gazdovstva mal príjmu 22.051 korún. Koncom roku v mestskej sirotskej pokladnici bolo 253.583 kor., fond chudobných mal 22.311 korún a podporujúci fond opustených detí 23.097 kor.; čistý majetok mesta obnáša už so všetkým dovedna 3 milliony 340.392 korún. V Kézmarku rozšíriť majú vodovodnú sieť s útratami 40.000 korún. — Gelnický potravný spolok založený so 46 účastinami v cene 1840 korún, vlani mal čistého osuhu 110 korún. V gelnických lesoch našli roztratené čiastky mrtvoly 8 ročného Jána Drosza, o ktorom 14. apríla oznámil jeho otec u gelnickej polície, že sa ztratil. Z vraždy upodobiajú jeho rodičov Jána Drosza a jeho súložnicu vdovu po Jánovi Volnovsky, o ktorých vysvitlo, že každý deň hrozne trýznili úbohého chlapca so železnou lopatou a s povrazom. Obidvaja sú veľkí pijáci a sedia už aj v chládku. — V Jakubjanoch 9. júna predpoludním následkom pretrhnutia oblakov rozvodnil sa potok natoľko, že úroda zaplavila celú obec. 75 ročného gazdu Šimona Riboviča a 12 ročnú Annu Rašš, ktorí zachrániť chceli pri potoku vystreté plátno, strhla voda so sebou a učinila koniec ich životu. Mrtvolu dievčata vytiahli ešte v Jakubjanoch a mrtvolu Ribovičovú vyhodila voda v Novej Lubovni. Voda vzala so sebou i veľa hydiny. — Spišský Kruh r. k. učiteľského spolku rožnavského biskupstva 3. júna mal svoje tohoročné valné shromaždenie v Somolnokhute. Práca gelnického učiteľa Štefana Petáka: «Jaké výhody alebo ujmy spozoruje pravý vychovávateľ okolo modernej výučby» bola odmenená. Pri voľbe úradníkov kruhu zostali starí: cirkevným predsedom dekan Emil Szobissek a svetským Štefan Peták, len zápisníka vyvolili nového v osobe Mikuláša Melegu, učiteľa zo Zakároviec. Budúcoročné zasadnutie bude v Zakarovciach v novej škole, ktorá teraz sa stavia. V Hrišovciach na uprázdnenú r. k. učiteľskú stanicu vyvolili učiteľku Evu Wagner. Pavlanský učiteľ Martin

Z E M

je vlhka a chladná aj v lete, kto sa mnoho zdrúže v prírode, je ťažko vystavený nasydautiu, lámke a hosteu. V zime zas býva v bytoch často prievan, tiež byvajú mato alebo prílišne kurené a vlhké. Aj tu sú na postriežke lámka a pakostnica, bolenie hrdla, zubov a prsu, pichanie v bokoch a iné bo estí. Keď máme v takých prípadoch dobrý osvedčený výrobok pri ruke, upotrebíme ho hneď ako náhle sa bolesť hlási a neduh zmizne. O dobrých domácich prostriedkoch dokazuje pravda z úst zkusených ľudí viac ako každá samochlúba. Také výtečné, osvedčené výrobky sú, ako to z vlastnej, zkusenosti vieme, Fellerov «Elsafluid», ktorý tiší bolesti, bojí a posilňuje a Fellerove prečisťujúce «Elsapilulky». Tu máme dôkaz toho: Dr. Neu-

gebauer Viedeň VIII., Laudongasse 42 píše: «Fellerov Elsafluid bol priateľom odporúčaný jednému 83 ročnému starcovi, ktorý trpel na zväčšenie žil. k posilneniu oslabnutých svalov a nôh. Skutečne mu preukázalo toto natieranie dobré služby a pán tento sa vyslovil, žeamôže teraz lepšie chodiť». Pán Dr. R. Schmidt, Pitten, Dol. Rakusko píše: «Fellerovými bbydvoma výrobky, menovite vašim Elsafluidom a Elsapilulkami dosiahl, som skvelých výsledkov a odporúčal som tieto už viac násobne». Chceme vám ešte povedať a síce z vlastnej zkusenosti. Máme cheť k jedlu, zdravý žaludok, nemáme žiadne bolesti, od kedy užívame Fellerove prečisťujúce Elsapilulky. Zkuste tieto aj Vy lebo riadia stolicu, podporujú trávenie, utišujú krče a zlepšujú krv. 6 skatuliek tranko za 4 kor. kdežto tucet Fellerovho Elsafluidu obdržíte za 5 kor. tranko. Dorabateľom obidvoch výrobkov je jedine lekárník E. V. F e l l e r v. Stubičí, Kostolná-ulica č 18. (Záhrebská stolica). — — — e

Mikó a vyšnorepašská učiteľka Martinová Mikó vyvolení sú ku r. k. škole v trenčianskej obci Felsővisnyó. — Naše čarokrásne Tatry minulého týždňa navštívili žiaci a žiačky budapeštianske, ako aj žiaci z Miškovca a z Balassaármát. V Smokovciach do minulého týždňa bolo 1154 a v Tátraszélplaku 773 kúpeľných hostí. Žiaci podolinského katolíckeho gymnáziuma usporiadali výlet na Dunajec do poľskej Ščavnice: chlapci nemohli dosť obdivovať prírodnú krásu Pienín; pri návrate obzreli si umelecko-pamätný Červený Kláštor. — Vo Vysokých Tatrách 10. júna v noci padal sneh.

Bulharskí generál a tureckí kadeti. Z Drinopola sdeľujú, že hlavný veliteľ Savov ku žiakom tureckej kadetskej školy povedal dlhšiu reč, v ktorej im sdělil tú žiadosť kráľa a vlády, aby mohamedánski poddaní nového Bulharska požívali úplnú slobodu a bezpečnosť. Spoločné záujmy Bulharska a Turecka vyžadujú, aby sa ich pomer na úprimnom priateľstve zakladal. Generál žiakom kadetskej školy povedal, že môžu ostať v Bulharsku alebo môžu sa vrátiť do Turecka. V poslednom páde vláda zabezpečí im všetko možné obľahčenie. Jestli kadeti chcú ostať v novom Bulharsku, tak ich preložia do bulharskej školy a potom ich čo dôstojníkov vriadia do bulharskej armády.

Veľké búrky v Nemecku. V celom západnom a južnom Nemecku búrky narobili nesmierne škody. Zvlášte v provincii Hessen-Nassau boly strašné búrky. Do mnohých domov udrelo a viaceré domy zhorely. Pri Burghausene povodeň strhla štyri žiačky a všetky štyri dievčence zahynuly. Na okolí Stuttgartu padal ľadovec, ktorý vážil 100 grammov. Víchor celé hory spustošil a úroda ovocných sádov vyšla na nivoč.

Prepustenie náhradných námorníkov. Jeho veličenstvo kráľ — ako úradne oznamujú — nariadil, aby všetkých ku válečnému námorníctvu povolaných rezervistov urlabovali. Prepúšťanie rezervistov válečného námorníctva sa už aj začalo.

Svábfalva (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kresťane».

Vo sviatok božského Srdeca P. Ježiša v našom kostole mali sme veľmi peknú, dojímavú slávnosť. V tento deň totiž 120 dospelých veriacich a 60 školských dietok pristúpilo ku sv. sviatostiam v sprievode príležitostnej kázne tak pre deti, ako aj pre rodičov. Po slávnostnej sv. omši všetky deti pred oltárom do 16. roku zriekli sa pálenečných nápojov a vstúpili do spolku kresťanskej strízelivosti a zapísané sú do spolku Srdeca Ježišovho. Bárs by to už aj za našich detinských časov tak bolo bývalo! Lebo alkohol, táto otrava, je nielen pre deti, ale aj pre všetkých ľudí opravdovým čertovým mliekom.

S veľkou radosťou zvestujem najnovší dosť vážny a nie každodenný chýr, totižto že 8. júna Maria Petrik,

21 ročná luteránka, medzi veľkou slávnosťou prijatá bola do cirkvi katolíckej, t. j. stala sa katolíčkou. Nás pracovitý a horlivý p. kaplán Ján Kecera, ktorý vo všetkom zastupuje už dlhý čas chorého p. farára, pred prijatím krásnu kázeň držal a spolu oduševňoval a povzbudzoval prijatú ku vernému plneniu povinností katolíckych.

V tomto mladom kňazovi vidíme obraz Srdeca Pána Ježiša, lebo on neunavne pracuje tak na duševnom, jako aj telesnom blahu nášho ľudu. Radostné a mnoho-významné bolo toto okamženie pre nás všetkých zvlášte preto, že sme s obrátenou touto v Kristu spolusestrou zase bližšie ku zasľúbeniu Kristovému, ktorý pravil: «a bude jeden ovčinec a jeden pastier». Ó Bože, buď mu na pomoci, aby čím viac blúdnych oviec priviedol do ovčince Kristového.

Prítomný.

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom «Kresťane».

Podám tuná v krátkosti, že ako pokročila ľudová výučba za posledných 25 rokov v našej stolici. Roku 1888 mali sme len 4 detské opatrovne, ktoré navštívilo asi 150 detí; dnes máme 24, v ktorých opatrujú asi 1000 malučkých. Vtedy bolo u nás 243 elementárnych a opakujúcich škôl s 332 triedami a učiteľmi, do ktorých chodilo 29.716 každodenných a opakujúcich žiakov; dnes navštevuje 249 škôl s 408 triedami a učiteľmi 32.470 každodenných a opakujúcich detí; počet ľudovoškolských tried a učiteľov porástol teda o 76. Pred 25 rokami nechodilo do školy zo školopovinných detí 2623 a dnes už len 585 v chudobných malých obciach. Vtedy účinkovalo nediplomovaných učiteľov 49 a teraz už len dvaja-traja, aj to len dočasne. Za ostatných 25 rokov vystavilo sa 147 nových škôl. Občianskych škôl mali sme roku 1888 len dve a teraz 13, a síce pre chlapcov 5 a pre dievčatá 8.

Učbár.

Prijatie do radu Školských Bratov.

Správa noviciatu Školských Bratov v Nitrabajne dáva s týmto na známosť, že mladíci ktorí cítia v sebe povolanie k učiteľskému stavu rehoľníckemu a vôcu majú vstúpiť do radu Školských Bratov, žiadosť svoju oznámiť, patrične prosbopis s prijatie do 1. augusta b. r. poslať majú vyššiemu správce noviciatu. O prijatie uchádzať sa môžu poriadni, chvalitebného chovania 12—14 roční usilovní mladíci, ktorí s výborným úspechom odbavili aspon 4 ementárne školy. Ponevác rad Školských bratov je chudobný rodičia do radu prijatých mladíkov 300 korún povini sú ročite platiť za zaopatrenie a snášať i trovy za opravnenie šiat, a školské potrebnosti. Kandidati noviciatu, ktorí vlastne su žiaci občianskej školy ústavu, aby nasiakli duchom sebazaprenia, k budúcu ich povolaniu potrebným, povinniu sú vykonávať aj menšie práce okolo domácnosti. Bližšie vysvetlenie dáva správa ústravu Školských Bratov v Nitrabajne.

Zadovažujte predpiatiteľov pre «Kresťana!»

Vyzvanie k predplácaniu.

(Životopis † Andreja Kmeta výnde tlačou s viacerými obrázkami v auguste r. 1913.)

«Spoznať šlachetných (mužov) je zisk, ktorý nemožno vyrvať nám», píše slávny Goethe. Zo životopisov mužov šlachetných naučíme sa poznať tú krajšiu časť života ľudského; presvedčíme sa, že aj z malých, nepatrných vecí možno veľké diela vytvoriť, začíname spatrovať pravý zisk života nášho nie tak v dobývaní každodennej smydky chleba, ako v dielach celému ľudstvu vzácných a užitočných. A takýto zisk donesie nám zaiste v miere svrchovanej životopis muža tak neobyčajného, osožného i zaslúženého, aký nám bol † Andrej Kmet, kňaz, spisovateľ, učenec, zakladateľ i obohacovateľ slovenského muzea.

«Cieľ životopisu je akoby v zrkadle podať obraz života, ktorý opísať máme — a toto sa vám úplne podarilo —» píše o mojej knihe jej najpovolanejší posudzovateľ.

Mládeži bude ona učebnou knihou života šlachetného, užitočného; starším bude útechou i uspokojením v dňoch, keď tak boľastne postrádame mužov, aký nám bol Kmet.

Kniha vystavená bude úhľadne a vyzdobená početnými vyobrazeniami, a možno si ju zaopatriť pri nasledujúcich podmienkach u dolupodpísaného:

Predplatiteľom do 1. júla 1913: Po tomto termíne v krámskej cene:
výtisk brožirovaný K 3.— « « « K 4.—
v celopláten. väzbe « 4.— « « « « 5.—
skvost. v šagr. väz. « 6.— « « « « 7.—

Ceny tieto rozumejú sa s doporučenou (rekomandovanou) poštovou dopravou tak, že pri objednaní viacerých (aj miešano viazaných) výtiskov razom (na jednu adresu) úspor poštového porta sa odpočíta v dobro objednávateľa.

Široké slov. obecenstvo úctive vyzývam k čím hojnejšiemu a bezodkladnému predplácaniu.

Bacúrov, pošta: Osztrólúka (Zólyom megye), dňa 20. mája 1913.

Karol A. Medvecký,
r. katolícky kňaz.

Spisy redakcii zaslané.

Sviatosť Birmovania má nápis to 24 strán obsahujúce dielko, ktoré v 3000 výtiskoch teraz druhý krát vydal dr. Janda, dekan v Nyitrapereszlény. Dostať ho za 10 halierov. Základne, prístupnou jednoduchosťou, stručne a znamenite je vysvetlená príprava k birmovke, celá podstata birmovky i s jej obradami. Duchovní otcovia by sa mali postarať, aby každý Slovák-birmovanec dostal do ruky toto spásonosné dielko.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Často zle končí sa prechádzka, na ktorej prípadne pritiahnuť si môžeme nastidnutie, ktoré zpočiatku ani nebadáme. Najprv objavuje sa len malá nátk, za tou nasleduje nepatrné zachrípnutie, pozdejšie malé pichanie v pleciah a kto vie, ako sa to ešte zakončí. Vtedy je opravde šťastie, keď v dome nachádza sa Fellerov «Elsa-Fluid», ktorým rýchlo udusiť môžeme neprijemnú chorľavosť. Fellerov «Elsa-Fluid» ozaj nesmel by chybovať v žiadnom dome, bo 12 flastičiek koštuje len 5 korún a franko zasiela ho V. Eugen Feller, lekárnik v Stubici, číslo 18. (Záhrebská stol.)

Rozmary a Zarty.

Prefikaná žena.

Matka v kuchyni: Deti, pečenka prihorela. Bežte do izby a nahnevajte ota tak, aby mu prešla chuť k jedeniu.

Chutná polievka.

Poručík ku svojim priateľom: Čert to vie, vy sa vždy žalujete na plané, nechutné jedlo a ja vždy mám dobrú masťnú polievku, lež odkiaľ berie môj sluha masť ku nej, to už neviem.

— Nuž to sa musíme hneď dozvedieť. Zavolaj sem svojho burša.

Sluha príde.

— Ondro, povedzže mi, odkiaľ berieš tú masť k mojej polievke?

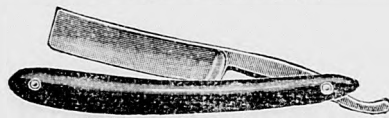
Sluha: Hen, z toho — z pána poručikovho téglika na pomádu!

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

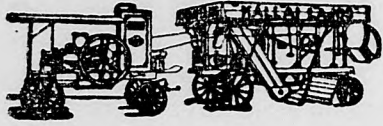
Odkazy redakcie.

J. K. G. Predplatok vypršal 31. decembra 1912. — Dopisovateľ Š. Príde budúce. — S. P. N. Neztratilo sa a vystalo len z nepozornosti. — O. H. V. Nedá sa upotrebiť.

Pred každým majú prednosť moje prima solingenské britvy.

Za každú odo mňa kúpenú britvu prevezmem úplnú záruku, lebo sú všetky z najlepšej ocele kované, na ostro obtiahnuté, k upotrebeniu hotové. Každá britva v pošte bude zaslaná. Č. 8701. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/4 dute, 1/8 široká K 1-70. Č. 8 02. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/2 dute, 1/8 široká K 2-20. Č. 708. s rúčkou na čierne vyhladenou na 3/4 dute, 1/8 široká K 2-50. Č. 8711. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/2 dute, 1/8 široká K 3-60. «Graziosa» britva, zvlášte pánom holcom ju možno odporučiť. — Zaznačená ochranná známka! Možno najšť len u mojej firmy! Č. 22. s rúčkou na čierne vyhladenou, nůž 1/8 široký, na 1/4 dute brúsený K 2.— Č. 26. s rúčkou na čierne vyhladenou, nůž 1/8 široký na 1/2 dute brúsený K 2-90. Risika niet! Obdobný vybavuje na dobierku alebo za vopred poslaný obnos. Vývozný dom cis. král. dvorného líferanta HANNIS KONRAD Brůx č. 3354. (Čechy). Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

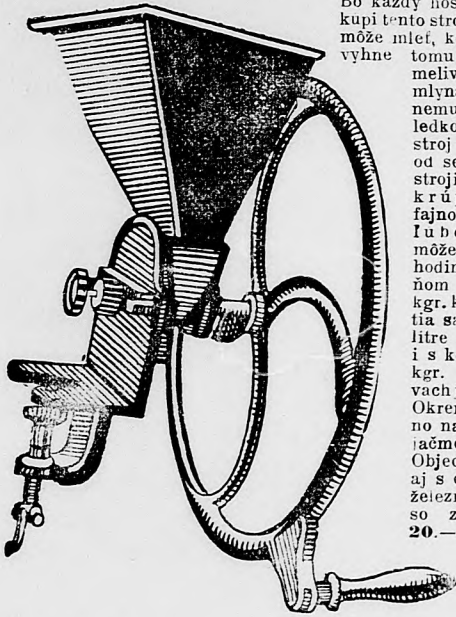
motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známých najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Netreba viac ísť do mlyna!

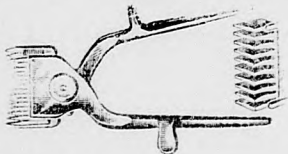

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieč, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vyplati sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieč krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dľa ľubosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno na ňom somieť 30—40 kgr. kukurice. Smesť sa doň na raz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárstvach jencociteľný. Okrem kukurice možno na ňom mlieč aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj s doposlaním na železničnú stanicu a so zaobalením za 20.— K. Pri objednaní 10.— K. treba poslať. Objednávania vopred prima.

ALEXANDER TAKACS BUDAPEST, 280., Rákóczi-ut 8. NK.

Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť poslať sa zdarma.

Opravdový holičský stroj k strihaniu vlasov

jestli objednávania ku mne pošle spolu s týmto ohlasom. Objednania prima

ALEXANDER TAKACS

veľkého tovaru obchod

Budapest, 280., Rákóczi-ut 8. NK.

Obrázkový hlavný cenník s 5000 vyobrazením zdarma.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30. 36, 42 K. — **Metove postele.** A červeného cínovatu 1 dobre naplnena perin aa'lebo 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiereou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes** 134. pri Pilsen (Čechy).

5 halierov

stojí dopisnička, na ktorej žiadať možno doposlanie mojho hlavného cenníka so 4000 vyobrazeniami. Cenník tento obsahuje najbohatší výber v každej domácnosti potrebných ošozných článkov a príležitostných darov a rozposiela ho cis. a král. dvorný zasielca

HANNS KONRAD, vývozný dom Brüx číslo 3372. (Čechy).

Pôvodné nikkel vačkové hodinky K 4.20. 5.— a vyše. Nikkel budičky K 2-90. Harmoniky k fánaniu K 5.—. Husle K 5.80. Revelver K 7.50. — Zasiela sa s poštovou dobiereou alebo pri voprednom doposlaní peňazi, riziko vytvorené zamena povolená alebo navrat peňazi.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel 1

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K, Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobiereou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené. Za nezopovedné navrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

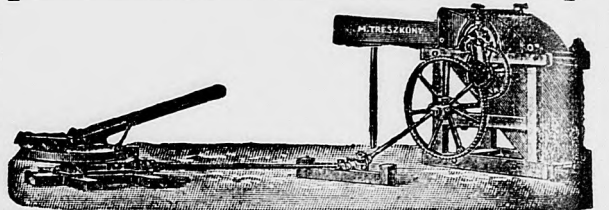
S. Benisch v Deschenitz č. 326., (Čechy.)

Pánom roľníkom

odporúčam svoje najnovšie

hospodárske stroje.

Páni roľníci načo by ste kupovali stroje z dalekej cudziny z Čiech a Moravy a platili veľke peniaze za dovozné a pritom neobdržíte stroj ani lepší ani lacnejší, ba práve naopak. Stroje dostanete u nás podpísaného dobre, dokonale silne, trvace a ľahko idúce, pod zarukou. **Teda svoj k svojmu a nie k cudziemu.**

Mlačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Srotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hraje. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, ľorievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lúpanie kukurice atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

V BYTČI (Nagybicsce).

Posielam zdarma

a franko každému moj hlavný cenník mojich dobre chodiacich vačkových hodiniek, ďalej každého, druhu hudobných strojov, preto aj odporúča sa potrebné články ehjednať na dopisničke cis. a král. dvorný zasielca

HANNS KONRAD vývozný dom Brüx. číslo 3364. (Čechy).

Dobré niklové hodinky K 4.20, 5.—. Niklové budičky K 2.30 s nočným osvetlením K 3.30. Budičky s duplovaným zvankom K 3.80. Okruhle hodiny do kuchyne K 3.20. Hodiny s kukuckou K 7.60, 8.50. Moderné miniatúr pendle K 13.50, pendle s pondusní K 55.—. Veľký výber hudobných strojov: husle K 5.80, 7.—, 60.— a v. Harmoniky K 5.—, 8.40 a v. Accoidentary K 4.80, 6.50. — Koncertitary K 16.—, 22.—. Stroje k hovoreníu K 22.—, 30.—. Žiadne riziko zamena povolená alebo navrat peňazi. Prívatným zasiela sa poštovou dobiereou alebo pri voprednom doposlaní peňazi.

Najlepšia kosa na svete je

kosa z kanónovej ocele.

Prevyšuje všetky fabrikáty.

Tieto kosy rozposielam pri úplnej záruke a ponevác vyhotovené sú z najprvšej triedy ocele. Za ne berem na seba všemožnú sodpovednosť. S mojimi kosami rýchlo ide robota, bo ľahko režu akukkoľvek hrubú slamu. Riziko je vytvorené bo nesodpovedné kosy hned zamenim alebo vrátim peniaze. Ku každej kose zdarma dám 1. kus patent kariku

70	75	80	85	90	95	100	105	110	cm.
1.80	2.10	2.30	3.35	2.40	2.50	2.10	2.70	2.80	kor.

ALEXANDER TAKACS vývozný dom Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K.

Cenník s 5000 vyobrazením zdarma.